

НАУЧНА ДЕЛАТНОСТ СТОМАТОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА У ПАНЧЕВУ, Универзитета „Привредна академија“, Нови Сад, приказана кроз пројектне активности у 2011. години

Стоматолошки факултет у Панчеву (СФП) Универзитета „Привредна академија” (УПА), Нови Сад, у току 2011. године знатно је унапредио научну делатност, кроз започињање реализације шест пројеката Министарства за науку и технолошки развој (МНТР) Републике Србије (сада Министарство просвете и науке), који су одобрени за финансирање у истраживачком периоду 2011 – 2014. година, као и преко започињања реализације једног међународног пројекта из програма „COST Action” и очекивања позитивне рецензије пројекта пријављеног за финансирање у оквиру програма Билатералне научне и технолошке сарадње Републике Србије и Француске. Такође, СФП је у току 2011. године склопио уговор о интеринституционалној реализацији научног пројекта са *School of Health Sciences, University of Wales Institute*, из Кардифа, Енглеска.

У циљу континуираног унапређења и подизања квалитета научно-истраживачких и наставних процеса на СФП усвојен је и интерни пројекат „Континуирано уређење наставних и научно-истраживачких процеса Стоматолошког факултета у Панчеву у периоду 2011 – 2014. година”.

I. ПРОЈЕКТИ МИНИСТАРСТВА ЗА НАУКУ И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ КОЈИ СУ ОДОБРЕНИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ У ПЕРИОДУ 2011 – 2014. ГОДИНА

У пројектном периоду 2011 – 2014. година, сарадници Стоматолошког факултета у Панчеву Универзитета „Привредна академија”, Нови Сад, учествују у реализацији шест пројеката Министарства за науку и технолошки развој (МНТР) Републике Србије (сада Министарство просвете и науке Републике Србије) (табела 1).

Табела 1. Пројекти МНТР у којима је СФП Универзитета „Привредна академија”, Нови Сад, реализатор истраживања

ПРОЈЕКАТ/програм, број	Подносилац пријаве/ руководилац	Реализатори истраживања
Добијање екстраката лековитог биља и прополиса у различитим врстама растварача са специфичним антибактеријским дејством (ТР 034 021, Материјали и хемиј. технол.)	Стоматолошки факултет у Панчеву, УПА доц. др Зоран Тамбур	СФП, УПА Институт за испитивање лековитог биља „Јосиф Панчић“, Београд
Антиоксидативна заштита и потенцијали за диференцијацију и регенерацију мезенхималних матичних ћелија из различитих ткива током процеса старења (ОИ 175 061, Медицина)	Факултет ветеринарске медицине, УБ доц. др Милица Ковачевић-Филиповић	Факултет ветер. мед., УБ Медицински факултет, УБ Медицински факултет, УН Државни универзитет, НП СФП, УПА
Улога неуроендокрино-инфламаторне осовине у патогенези неалкохолне масне болести јетре (ОИ, 175 015, Медицина)	Медицински фак., УБ проф. др Татјана Радосављевић	Медицински факултет, УБ Стоматолошки фак., УПА
Значај доказивања раних лабораторисјких биомаркера за исход инвазивних гљивичних инфекција код нас (ОИ, 175 034, Медицина)	Медицински фак., УБ проф. др Валентина Арсић-Арсенијевић	Медицински факултет, УБ СФП, УПА
Каротидна болест у Србији – патолошка динамика, превенција, дијагностика и иновативни терапијски приступи (ИИИ 41002; Биомедицина)	Медицински фак., УБ проф. др Ђорђе Радак	Медицински факултет, УБ СФП, УПА
Еволуција у хетерогеним срединама – механизми адаптације, биомониторинг и конзервација биодиверзитета (ОИ, 173 025, Биологија)	Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић” (ИБИСС), УБ др Предраг Симоновић, ВНС	ИБИСС, УБ Биолошки факултет, УБ ПМФ, УН ПМФ, УК СФП, УПА

Карактеристике одобрених пројеката МНТР који се реализују на СФП су:

—четири пројекта из програма „Основних истраживања” (три из области „Медицина” и један из области „Биологија”);

- један пројекат из програма „Технолошког развоја“ (област „Материјали и хемијске технологије“) и
- један пројекат из програма „Интегралних и интердисциплинарних истраживања“ (област „Биомедицина“).

Факултет је био подносилац пројектне пријаве за пројекат у оквиру програма „Технолошки развој“, с обзиром да овим пројектом руководи наставник Стоматолошком факултету у Панчеву, Универзитета „Привредна академија“, Нови Сад.

На реализацији наведених пројеката, заједно са СФП, као реализатори истраживања учествују бројни факултети и институти Универзитета у Београду, Нишу, Крагујевцу и Новом Пазару (укључујући Медицински факултет Универзитета у Београду, Медицински факултет Универзитета у Нишу, Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду, Државни универзитет у Новом Пазару, Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ Универзитета у Београду и Институт за испитивање лековитог биља „Јосиф Панчић“ у Београду).

На наведеним пројектима ангажовано је 23 истраживача са Стоматолошког факултета у Панчеву (19 наставника и сарадника и четворо спољашњих сарадника). Укупно ангажовање истраживача са СФП износи 173 истраживачка месеца годишње.

Највећи број истраживача, са највећим опсегом ангажовања израженим у истраживачким месецима (21 истраживач са 161 истраживачки месец годишње) ангажован је на два пројекта: 1) пројекту који се односи на утицај процеса старења на антиоксидативну заштиту и правце диференцијације адултних мезенхималних матичних ћелија изолованих из различитих ткива и органа, укључујући зубну пулпу и синовију зглоба, и 2) пројекат који се односи на добијање екстракта лековитог биља и прополиса у различитим врстама растварача са специфичним антибактеријским дејством.

II. МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ

Као што је већ истакнуто, на СФП спроводе се интензивне активности које имају за циљ што веће укључивање наше установе у европске регионалне научне пројекте, као и пројекте из области образовања и здравства. У складу са тим у току 2011. године СФП учествовао је у пријави пројекта у оквиру билатералне научне и технолошке сарадње Србије и Француске (за период 2012 – 2013.), и започео реализацију два међународна пројекта – једог у оквиру „COST Action“, и другог у оквиру интеринституционалне сарадње са *School of Health Sciences, University of Wales Institute, Cardiff*, Енглеска (табела 2).

Табела 2. Међународни пројекти у којима је СФП Универзитета „Привредна академија”, Нови Сад, реализатор истраживања

ПРОЈЕКАТ/програм, број	Носилац истраживања/ руководилац	Реализатори истраживања
Selectiv laser sintering in the fabrication of removable partial denture frameworks (2011-)	Стоматолошки факултет у Панчеву, УПА доц. др Данимир Јевремовић School of Health Sciences, University of Wales Institute, Cardiff, UK dr. Robert Williams, Reader	Стоматолошки факултет у Панчеву, УПА School of Health Sciences, University of Wales Institute, Cardiff, UK
COST Action MP 1005 (Materials, Physics and Nanosciences) From nano to macro biomaterials (design, processing, characterization, modeling) and application to stem cells regenerative orthopedic and dental medicine (NAMABIO)	Факултет ветеринарске медицине, УБ доц. др М. Ковачевић- Филиповић Стоматолошки факултет у Панчеву, УПА проф. др Вера Годоровић, заменик Universita Politecnica delle Marchw Dip SAIFET, Seazione Scienze Fisiche, Ancona, Italy Professor Dr. Franko Rustichelli menadžer акције, predsedavajući	Факултет ветер. мед., УБ Стоматолошки факултет у Панчеву, УПА Медицински факултет, УН
Evaluation of canine synovial fluid mesenchymal stem cells for use in osteoarthritis therapy (in English) (2012-2013) Evaluation des cellules souches mesenchymateuses derivees du liquide synovial pour le traitement de l'arthrose	Факултет ветеринарске медицине, УБ доц. др М. Ковачевић- Филиповић INSERM U 791-LIOAD, Centre of osteoarticular and dental tissue engineering, University of Nantes, Nantes, France Professor Dr. Jerome Guicheux	Факултет ветер. мед., УБ Стоматолошки факултет у Панчеву, УПА Медицински факултет, УН INSERM U 791-LIOAD, Centre of osteoarticular and dental tissue engineering, University of Nantes, Nantes, France

Посебно истичемо да је на пројекту у оквиру COST акције **MP 1005** (ангажовано 18 истраживача из Србије, а у оквиру тог броја 4 наставника и сарадника Стоматолошког факултета у Панчеву, Универзитета „Привредна академија”, Нови Сад, као и да је наставник са СФП заменик руководиоца истраживачке групе из Србије.

Кроз два наведена међународна пројекта истраживачки тим са СФП наставиће проучавање матичних ћелија зуба, за које се данас зна да у оквиру ћелијске терапије представљају најсавременији и најперспективнији начин за репарацију различитих структура зуба и ткива краниофацијалне регије. С друге стране, сматра се да је несагледив допринос који ће дати интензивна истраживања примене матичних ћелија у лечењу остеоартритиса, најчешћег дегенеративног обољења у свету повезаног са старењем. Надамо се да ће се наставници и сарадници СФП, преко оваквих истраживања, прикључити малобројним другим истраживачким тимовима из наше земље који су започели пионирске покушаје у нашој средини на успешној изолацији, идентификацији и карактеризацији матичних ћелија зубне пулпе и периодонталног лигамента, као и адултних мезенхималних матичних ћелија изолованих из других ткива.

Интеринституционални пројекат са Универзитетом Велшког института у Кардифу, Енглеска, омогућава сарадницима СФП да се упознају са најсавременијим технологијама ласерског синтеровања за израду скелета парцијалних протеза и омогућава интензивну размену младих истраживача између наших институција.